Ч. 53. Pocztowa należytość opłacona ryczałtem. Львів, неділя 29. грудня 1929. Рік XXXI.

Виходить що тижня в неділю. Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодинюке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41. Телеф. Друкарні: 29-26.

31 літ на сторожі народніх справ.

Цим числом „Свободи“ закінчуємо 31-ий рік праці нашого часопису. Легко сказати — 31 літ. А скільки за той час наш нарід перебув, пережив! Скільки разів кращі надії загляїдали під наші стріхи і скільки разів ми падали духом під непосильним тягарем! Проте все йшли ми вперед. Кожний рік приспорював нам досвіду, додавав нам сили, гартував нашу душу, виковував з нашої сірої маси свідомий своєї цілі нарід.

Ми нарікаємо, що досі не судилось нам добитись власної хати-держави, що того й іншого нам бракує, що тяжко бідуємо. Але шож було тому 31 літ? І щойно коли ми зрівнаємо те, що було тоді й що є тепер, то побачимо, які великі зміни в нас зайшли і то зміни на лучше. Ми не потрібуємо ще раз проходити тієї дороги, яку вже пройшли. Вже нам тепер близше до сповнення наших надій — до нашої цілі.

І через всю ту довгу дорогу товаришив нашому народові наш часопис „Свобода“. Переглянути „Свободу“ за ті всі роки, то значить переглянути за ті роки історію нашого народу в Галичині. Що більше — „Свободу“ ви найдете завсігди впереді тієї історії, бо вона була дороговказом народу, вона показувала, куди народові йти, щоби не заблудити на тих манівцях, по яких життя водить окремих людей і цілі народи.

Сьогодня ми багатші. Сьогодня ми маємо вже більше часописів і журналів, яких завданням є освідомлювати нарід. Сьогодня ми маємо чимало ріжних товариств і організацій, які гуртують наш нарід, щоби гуртом певніше йти до народньої мети. Але колись того всього не було. Були часи, що й товариств було в нас мало і ті були маленькі і з часописів лиш одна „Свобода“ заглядала під селянські стріхи, пробуджувала людей зі сну і кликала до праці, до боротьби за свої права, повчала, як це робити, показувала куди йти.

Сьогодня ми маємо вже ріжні часописи, але чи не підготувала їм місця „Свобода“? Безперечно так! І хто зна, як виглядалиб ті нові часописи і скільки їх було би, колиб не 31 літ праці „Свободи“.

„Свобода“ вірно ділила долю й недолю нашого народу. Були й у неї світліщі дні і дні горя, бо на ній відбивались ті самі удари, що падали на нарід — чи то були удари ворога, чи тяжких життєвих умовин. Проте „Свобода“ не схиляла в низ прапора. Вона сміливо й гордо сповняла свій обовязок як тоді, коли була одинока, так і тепер, коли має при праці своїх посестер.

Останній рік був дуже тяжкий для нашого народу, був він і особливо тяжкий для „Свободи“. Поминаємо вже всі інші трудноші, а вкажемо на части конфіскати нашого часопису. Цензурні умовини в останньому році сильно загострились, бо за кожну конфіскату тягнуть відповідального редактора до суду і накладають грошеві кари, які принесли видавництву великі страти. Каже дехто, що інші часописи роблять „Свободі“ конкуренцію. Одначе ми не маємо жалю до інших українських національних часописів. Бо хтож тоді робить конкуренцію нашому народові, що він бідує? Ми кажемо, що в нас замало всіх наших часописів, що всіх їх разом друкується замало, як на наш нарід. Причина зла в чому іншому. Наш нарід переживає тепер якраз одну з тих тяжких хвиль, яких пережив уже богато. І це відбивається на всьому і на часописах і на „Свободі“ також, бо вони ділять одну долю з народом.

Проте це явище ненормальне. Бо на що є часописи? — На те, щоби інформувати нарід про його справи, звязувати його в один гурт для спільної боротьби з лихом, вказувати способи й засоби, як з лихом боротись. А знаємо, що сьогодня справді один в полі не воїн, що сьогодня лиш громадою можна боротися з лихом. Отже чим більше лихо, тим треба пильніше слідкувати за подіями, треба міцніше звязуватись і уживати як найдоцільніщих способів і засобів боротьби. А все це дає лиш преса — свої добрі національні часописи. Тому так як податок кожний мусить заплатити, хоч би й як йому було тяжко, бо інакше з нього той податок стягнуть силою, так само кожний мусить стягнутися на свій часопис, бо інакше може заломатися боротьба за нашу справу. Ми знаємо, що наша преса має обовязок боронити справ народу. І також само ми мусимо знати, що обовязком народу є підтримати ту пресу, передплачувати її, бо вонаж тільки з того її істнує.

Тим більше відноситься це до „Свободи“, яка вже 31 літ несе свій тяжкий обовязок і є звязком між народом і його проводом, є органом Українського Національно-Демократичного Обєднання, є часописом для найширших мас нашого народу — для селянства. І ми певні, що з кінцем цього тяжкого року скінчиться тяжкий стан нашого часопису. Карні члени Українського Нац. Дем. Обєднання вже подбають про це, щоби „Свобода“ в 32-му році своєї праці відповідала силі нашої партії і збільшеним потребам і вимогам нашого народу.

Хай буде, як бувало.

Заплутана справа зміни польського уряду зачинає розпутуватися. Зачинає бути певним, що хоч зміняться деякі особи на міністерських становищах, то не зміниться система правління, особливо супроти нас, національних меншостей. Показалось це відразу, як президент держави Мосціцкі став переговорювати з представниками соймових клюбів, навіть опозиційних, причім поминув зовсім представників слявянських національних меншостей, отже й українців. Ще краще вияснилася справа на великій раді в Замку 17. грудня, де всі польські партії, навіть дуже опозиційні, заявили охоту помиритися з урядом і станути з ним до співпраці. Ніодин представник опозиції не домагався більше зміни теперішної урядової системи, а зате всі польські партії готові причинитись до зміни польської конституції та скріплення урядової влади. Значить, скінчилась домова війна двох ворожих польських таборів: урядової санації та соймової опозиції, а зачинається проба мирного співділання. Чи ця проба потреває довго, не беремось судити; це внутрішня польська справа.

Наслідком такого тихого порозуміння президент Мосціцкі вибрав 21. грудня свого мужа довіря, що має стати головою нового уряду та дібрати собі міністрів. Є ним Казимир Бартель, професор львівської політехніки, той сам, що вже три рази був головою польського уряду за останні чотири роки, як до влади прийшов марш. Пілсудський. Польські ліві партії не були зовсім цим вибором немило заскочені, хоч за правління Бартля виросли всі причини їхньої гострої опозиції супроти уряду й була така державна господарка, що сам Бартель зрікся свого становища. Ці партії рішили тепер не утрудняти праці новому шефови уряду і ждуть тільки, яких людей він покличе на міністрів. А має це статись зараз після латинського Різдва. Зачувати, що будуть змінені тільки деякі міністри, які занадто наразились соймовій опозиції. Зовсім певно останеться на своїм становищи марш. Пілсудський, хоч проф. Бартель, кажуть, застеригся, що хоче бути справдішним шефом уряду а не виконувати тільки чужу волю.

Як бачимо, то після бурі і блискавиць, які пронеслись понад Варшавою, в польському політичному життю властиво нішо не зміняється. Не покращає також положення українського народу, навпаки — реформа конституції, яку має перевести новий уряд при співділанню всіх польських партій, закріпить ще більше наше виїмкове положення.

—о—

Хліборобська справа у світі.

Хліборобство в цілому світі стає на перше місце державних турбот. З ним звязані й щораз більші клопоти, а одно й друге дуже тісно звязане з недавною світовою війною. Війна, яка принесла світові дуже багато змін, зробила перелім і в справах хліборобства.

Чому зросли всюди турботи про рільництво? Про це говорять німецькі воєнні відносини. Німеччина є краєм чисто промисловим, їй не вистарчало для прокормлення всього населення того хліба, який продуковано в краю, і вона спроваджувала його із заграниці, особливо з Росії. Як відомо, підчас війни Німеччину окружили були зі всіх боків вороги, спинили довіз до неї збіжа і вона скоро попала в стан голоду. Голод в Німеччині причинився дуже багато до німецької програної. Звичайно тепер це є доброю наукою і для німців і для всіх інших держав, які досі не мали подостатком свого хліба і мусіли його спроваджувати із заграниці. Вони не думають чекати, щоби аж їх власний досвід навчив їх так як німців, що то значить немати свого хліба, і всіми силами стараються так піднести своє хліборобство, щоби в нещастю в додатку ще й не голодувати. Тому й всі звернули свою пильну увагу на хліборобство.

Чого збільшуються клопоти задля хліборобства? Колись більшість землі належала до великих панів поміщиків (дідичів). Великі помістя були неначе готові складниці збіжа і з них легко було державі брати, скільки їй було лише потрібно — чи то для інших околиць своєї держави, чи на вивіз до інших країв. Тепер швидким темпом і то в цілому світі земля дробиться і попадає в руки маси бідніщих і заможніщих рільників. Тепер зібрати більшу кількість збіжа не так легко, бо рільники, які перше працювали на ланах і недоїдали, стараються забезпечити себе достаточною кількістю хліба, та й нерівномірно доставляють хліб на торг.

До чого це доводить, то найкраще видно в Рад. Союзі. Колись Росія достарчувала хліба цілій Европі, а тепер Рад. Союзові не вистарчає його навіть на вижилення свого населення, яке постійно голодує. Тому то большовики намагаються знов творити великі господарства в виді комун. Правда, є це наслідки большовицької політики взагалі, але й роздріблення землі грає тут дуже поважну ролю.

Потреба мати власний хліб примусила багато держав особливо заопікуватися своїм хліборобством. Наслідком того вони мають у себе більше хліба і менше спроваджують із заграниці. А це знов б'є по тих країнах, які з того жили, що вивозили й продавали свій хліб. Отже з другого боку є держави, які тратять з того приводу, що не мають куди вивозити хліба. Там також турбуються хліборобством, щоби через постійні страти на ринку воно зовсім не підупало.

Що в хліборобстві діється щось небуденне, то бачимо ми і в себе. Ціни хліборобських продуктів так впали, що наш хлібороб не може повернути собі з продажі хліба навіть свого власного вкладу в той хліб — своєї тяжкої праці. Не є це безумовно не нашим питомим надзвичайним якимсь явищем. Це виходить якраз з того, що тепер в цілому світі всі держави стараються пристосувати хліборобство до своїх потреб. Всіх тих потреб не впорядковано і не звязано хліборобської справи в цілому світі в одну цілість, яка зрівноважилаб хліборобство у всіх країнах, і через це хліборобство всюди переживає тепер дуже тяжкий стан

—о—

Відбирають церкви.

На Волині набирає знову великого розголосу справа відбирання православних церков, які нібито колись були костелами, але царський уряд перемінив їх на православні церкви. Число процесів, які розпочала в тій справі польська церковна влада, доходить до 700. Більшість тих церков є на Волині, інші на Холмщині.

—о—

Обєднання одною думкою, одним змаганням.

Із загальної дискусії на зборах Народнього Комітету У. Н. Д. Обєднання 29. XI. 1929 р.

Довіря проводові партії.

Якраз місяць минув від хвилі, коли зібрався був Народній Комітет, щоби нарадитись над тяжким становищем нашого народу, та як запобігати народньому лихові. Ми вже переповіли з нарад те, про що говорили на зібранні наш голова д-р Дмитро Левицький та референти — гол. секретар д-р Л. Макарушка й пос. Целевич. З цього ми знаємо, як стоїть наша справа взагалі та що робить і чим турбується наш провід. А це безумовно треба знати кожному, бо лиш тоді можна успішно працювати. Коли знаємо, як стоїть справа, то знаємо, що нам дальше робити, а коли знаємо, що робить наш провід, то знаємо, чи на добро повертається праця всіх нас в краю.

Що-ж на це все сказав край, що сказали представники наших організацій в краю, які з ріжних сторін зїхалися на нараду?

Представники краю однозгідно засвідчили, що провід Укр. Нац. Дем. Обєднання заступає народні справи так, як того собі нарід бажає. А це є найважніще. Це доказує, що провід народу і нарід — це одно. Це доказує, як ми вже писали, що нарід може спокійно продовжувати свою працю, на місцях, будучи певним, що його провід використає її для добра цілого народу; що провід добре поінформований про все, що робиться в краю, вибрав добру лінію оборони народніх справ і може твердо ступати по тій лінії, бо його підтримує нарід.

Наші браки.

Хто би подумав, що раз на нарадах всі були такі однозгідні, то значить, — провід сказав своє слово, присутні вислухали, потакнули й на тому кінець. Ні! Переживаємо занадто тяжкі часи, щоби так легко попри них переходити. Перед нами занадто велике поле праці й занадто великі завдання, щоби подекуди не було певних недостатків. В дечому є й нашої вини трохи, але в більшости, коли є деякі недостатки, то просто не сила з ними справитися і лиш поступово до них доходиться і їх усувається. Про це й говорилося в дискусії, в якій падали побажання і до проводу партії і до працівників на місцях.

І так представник Покуття жалувався, що замало звертається уваги на Покуття. Те саме говорено про Лемківщину й Бойківщину. Чути було жалі на те, що занедбана наша самоуправа, що за мало присвячується праці організації жіноцтва, та що не притягається до праці молоді. Підкреслено потребу звернути пильніщу увагу на організацію робітництва й міщанства та на церковну справу на Волині. Закликалось до завзятіщої боротьби з москвофільством і радянофільством. Були навіть голоси, що наші посли й сенатори, при наших тяжких умовинах, не досить гостро виступають. Ставилось ріжні домагання до нашої преси й обовязку народу для преси.Одним словом дуже докладно обговорювалось все те, що потрібне для нашого скріплення, щоби успішніше посувати народню справу вперед. Одмічувано найменші наші браки, щоби їх в дальшій праці поусувати.

Голоси селян.

Дуже замітні були голоси селян, які взаїмно себе доповнювали. І так селянин Думанський з Товщева, пов. Львів, говорив: „Найбільше повинно нас боліти, що ми маємо наступ від своїх. Кажуть: наш нарід свідомий, але 50 на 100 є в нас ще несвідомих, які шкодять нашому народові. І москвофіли — це-ж наші брати, які заблудилися“.

Неначе підкреслюючи сумний стан ізза того, що ми самі собі шкодимо, селянин посол Кохан вказав, що все-ж таки ми можемо рахувати лиш на те, що самі для себе зробимо: „Нема що надіятись, казав, на те, що посли можуть чогось добитись у Варшаві. Такі надії приносять нам лише шкоду“.

Нарід це добре розуміє і тому говорив селянин Іщак з Залипя, пов. Рогатин: „село радіє нарадою з 27-го листопада в Варшаві, на якій зійшлися на раду всі українські партії“. — Це скріпляють слова селянина Чукура з Ковалівки, пов. Коломия: „селянин не знає ні пана, ні Івана, лиш один український нарід“.“

А про Рад. Україну казав селянин Скасків з Божникова, пов. Підгайці: „не без того, що як стукне над Дніпром, щоби не відбилося над Дністром. Болить наших над Дніпром то й болить нас над Дністром. І тому ми рішучо протестуємо проти насильства більшовиків. Їх панування є ніщо інше, як давнє царське, лиш у зміненій формі.“

Потреба дісціпліни.

Дуже сильно підкреслили ріжні промовці відповідальність кожного за працю і потребу дісціпліни в партії. І так сен. Галущинський, вказуючи на безмір праці, яка стоїть перед нами, сказав: за цілість відповідає не лиш певна група, але кожна одиниця в нації. І знов представник Борщівщини, оповідаючи, як цей донедавна занедбаний повіт за останні часи зорганізувався, говорив: Ми не повинні протестувати проти наших кривд на словах, але ділом, скріплюючи нашу організацію на місцях. Каже дехто з місць, що для праці нема людей і фондів. Це є мильне. Хай тільки ті, що є, працюють, а наслідки будуть. — А представник Покуття сказав: Централя мусить взивати до відповідальности мужів довіря і провід на місцях. А то неначе проситься у них ласки. — І дійсно справа дісціпліни у нас дуже й дуже важна.

Як оцінює справи пос. Паліїв.

Пос. Паліїв порушив лиш три важніщі справи і так про них говорив.

Москвофільського довоєнного руху у нас тепер нема. Сьогодня москвофільство є лиш чужим штучним витвором. Це є реґіоналізм, щоби розбивати українську націю. Москвофільство сьогодня це те саме, що хрунівство, і його можна побороювати лиш як хрунівство.

На місцях не руйнує нас міжпартійна боротьба; вона кристалізує думки. Але руйнують нас особисті непорозуміння. Де їх нема — там йде робота, де є — нема роботи. Це є язва, яка тяжить на громадянській праці. З цим треба покінчити.

Ми є в тому становищі, що мусимо оборонятися, бо ми побіджені. Через те саме наше становище дуже тяжке і ми поневолі багато тратимо. Але-ж бо в багатьох повітах ми тратимо за багато. До цього допускати не можна.

Наша політика. Голос посла Остапа Луцького.

На ріжні заміти відповідав пос. Остап Луцький, а відповідаючи, поставив ясно справу нашої політики. Отже пос. Луцький говорив:

Помимо натиску посли мають враження, що в народі ніщо не захиталось. Чим більший натиск, тим більша в народі консолідація. Річ лиш у тому, щоби ту консолідацію використати для доброї політики.

Політика —це не настрої. Це є наука, мистецтво. Колиб ми керувались лиш настроями, то це часто нам шкодилоб. Прм. на зібранні Нар. Комітету витворився такий настрій, що готові перерватися наради тому, що прийшли представники влади. Це безумовно було би комусь бажане, щоби ми йшли за тим настроєм, але для нас це вийшлоб лиш на шкоду. І тому ми тої приємности не зробимо, щоби розійтись.

Кажуть, що наші посли не досить різко виступали. Коли які посли виступали різко, то робили це не з чесноти, а з конечности. Такому послові Західному (Партія Праці) нічого не остається, як лиш різко виступати. Бо чим-же себе покаже? Але ми на це не підемо. Наша Репрезентація представляє політику українського народу, яка є питанням світовим, і тому вона мусить гідно представляти ту політику. Коли дехто з наших людей в цьому не розбірається, то зате дуже добре розуміють це чужі. Проти кого йде наступ — проти тих різких? Ні! Їх ще підтримується. Наступ йде якраз проти нас. Бо наш тон надає нашій політиці найбільше поваги. Яскраві моменти — це ніщо інше як хлополапство. Ми-ж хочемо, щоби про нас було колись сказано, що ми гідно, поважно й розумно заступали народню справу.

Казав один промовець, що в нашому народі приймаються грубі слова по адресі сойму й послів і це відбивається на відношенню нашого громадянства до своїх послів. Це є мильні враження. Нашій нації, а передовсім селові зовсім не імпонують „файданітіс“. Навпаки — це лиш підкопує владу. Наша маса визволилася від демагогії без огляду на те, від кого вона походить.

Коли до нас йдуть наші люде, то знають, що Укр. Нац. Дем. Обєднання є поважна організація, яка запрягає всіх до праці. І тому йдуть до нас охотно, бо в нашому народі той виграє хто найкраще працює. І також тому всі заходи на розклад серед нас на ніщо не здадуться. Бо ми отверто поставили справу; зрілість нашої політики викликала те, що на нас пруть.

На наших землях відмолоджується москвофільська трупа. Але ми вже виросли з тих штанят. Це є лиш страхи. З цим треба воювати, але не треба лякатися.

Не страшне й радянофільство, хоч тут є спритніщі люде й більші гроші та й умовини сприяють. Треба йому лиш рішучо протиставитись. Не треба лиш уживати таких зворотів, як сказано в одній проектованій резолюції: жидівський більшовизм. Більшовизм це є Москва і це треба виразно й ясно говорити. Нашим ворогом є Москва.

Особливу увагу мусимо звернути на політику нищення нашого села. Особливу увагу — бо це є наша основа.

Польський сойм.

Минулого тижня відбулися два засідання польського сойму, з котрих тільки перше було досить бурливе. На загал панував настрій, що був тільки легким відгомоном недавної боротьби двох таборів, з яких один — уряд зійшов з фронту.

Перше засідання, скликане 18. грудня, тревало неціле годину. Після полагодження формальних справ сойм відіслав у першому читанню без дискусії до скарбової буджетової комісії проект закону в справі податку від нерухомостей в міських громадах і деяких будинків у сільських громадах. Дальше ухвалено **наглість** внесення пос. Славека (ББ), щоби вибрати окрему **комісію, що розслідить соймові події з 31. жовтня** і прийде перед сойм з відповідним внесенням. Внесення відослано до реґуляміновоі комісії. Є ще проба поставити марш. Дашинського в стан обвинувачення за конфлікт з марш. Пілсудським. Гостро виступали бебісти проти Дашинського також з приводу промови комуністичного посла Жарського, закидуючи йому поблажливість.

Цікаве було того дня засідання соймової реґуляміновоі комісії **в справі зміни реґуляміну (правильника) соймових нарад.** Пос. **Загайкевич** домагався такої зміни, щоби посли непольських народів могли промовляти в своїй **рідній мові.** Підтримали його соціялісти, покликуючись на давний австрійський парлямент, де послам вільно було промовляти в ріжних мовах. Зате сильно спротивилися бебісти, застерігаючись проти того, щоби польський сойм мав наслідувати австрійські звичаї. Поляки, мовляв, найдуть інші способи співпраці з національними меншостями. (Аякже!)

Справою зміни соймового правильника занявся повний сойм на засіданню в суботу, 21. грудня. Реферував пос. Ліберман (соціяліст). Пос. **Загайкевич** зложив від Українського і Білоруського клюбу заяву, що пропоновані зміни звертаються проти ідеї парляментаризму, **обмежують свободу слова,** роблять її **залежною від волі соймового маршалка і звертаються проти інтересів непольських народів.** З тих причин оба клюби заявляються проти всяких поправок, які обмежують свободу слова. Опісля промовець поставив свою поправку, що має уможливити послам непольських народностей користуватися **рідною мовою.** Теперішні приписи реґуляміну забороняють уживати в соймі іншої мови ніж польська. Цей припис **суперечить конституції,** що признає всім горожанам право користуватися своєю мовою. В давній Австрії українські посли могли вживати українську мову в парляменті і краєвім соймі, а галицький намісник був навіть обовязаний часть промови виголосити по українськи. Коли сойм відкине цю поправку, промовець предкладає іншу поправку, щоби посли непольської народности могли вживати мов, поданих у т. зв. меншостевому законі.

Внесенню пос. Загайкевича спротивилися ріжні польські посли. Тоді пос. **Хруцький** вніс поправку, щоби посол, вносячи інтерпеляцію в справі конфіскати, міг відчитати сконфіскувану статтю в мові, в якій була написана. Посла Хруцького підтримав пос. Руґ (Визволене).

При голосуванню сойм **відкинув всі українські внесення** й ухвалив зміни, предложені реґуляміновою комісією. За українськими внесеннями голосували лише посли непольських народів і соціялісти. Після голосування марш. Дашинський заявив, що відтепер **обовязує новий, змінений реґулямін.**

Ще раз виринула справа **наглого внесення бебістів,** щоби вибрати комісію для розсліду соймових подій з 31. жовтня. Внесення ухвалено і зараз вибрано комісію з 9 послів, між ними пос. Хруцького.

Вкінци ухвалено порядок праці буджетової комісії, яка повинна її скінчити до кінця року. Про речинець найблищого засідання посли будуть повідомлені на письмі.

———o———

Коштовна забава.

В Познані влаштовано сього року краєву виставу, що мала засвідчити багацтво і добробут Польщі. Який це добробут, відчуває кождий на власній шкірі, а яка це була вистава, видко з того, що кінцевий обрахунок **дав пять мілінів недобору.** Сам банковий довг виносить 2 міл. 700 тисяч зл. На покриття цього недобору місто Познань дало 1 міліон запомоги, а за 2 міліони закупило виставову площу з будинками. Остався ще недобір у висоті 2 міліонів зл., які має покрити державний скарб.

Як бачимо — наради Народнього Комітету обхопили дуже широко нашу працю й завдання. Були там голоси з верхів і низів, а всі зійшлися на одному шляху і в одному змаганні — побільшити й скріпити працю для добра народу.

———o———

Збори Сільського Господаря.

В пятницю, 20. грудня ц. р. відбулися у Львові загальні збори „Сільського Господаря“ при участи 160 делеґатів, переважно селян. Нарадам проводили голова т-ва інж. Павликовський і його заступник пос. Луцький. Звіт з діяльности т-ва здав інж. Храпливий.

В дискусії над цим звітом ряд промовців зясував великі успіхи т-ва в орґанізації українського хліборобства та в піднесенню хліборобської культури серед нашого народу. Стверджили це найкраще делеґати селяни. Великих заслуг управи „Сільського Господаря“ не зменшили промови гуртка опозиційників, що дошукувались за всяку ціну похибок і недомагань у минулорічній господарці львівської централі. Річеві вияснення членів головної управи збили ці заміти і збори ухвалили управі (проти 5 голосів) признання.

До нової Головної Ради вибрані: голова о. мітрат Войнаровський; члени: інж. Павликовський, пос. Луцький, пос. Загайкевич, дир. Мартюк (Копичинці), рад. Кобринський (Коломия), о. Онишкевич, пос. Тершаковець, інж. Вакуловський (Рогатин), інж. Мудрак, п. Кернога (Підберізці), ред. Островський (Луцьк), о. Пеленський, д-р Мадух, інж. Хроновят, інж. Палій, дир. Бариляк, п. Струтинська і інж. Творидло. Заступниками вибрані: інж. Хомишин, дир. Шепарович, Ю. Чукур, М. Малицький, О. Ліщинська і Б. Козубський.

Крім того іменовано кільканайцять почесних членів зміж осіб, що найбільше заслужилися для т-ва і взагалі для сільсько-господарської справи в краю.

——o——

На організаційному фронті.

РОГАТИН. 16. грудня ц. р. відбулася **в Рогатині** довірочна нарада громадських радних рогатинського судового повіту. На нараду явилось 269 радних з усіх сіл повіту, в тому числі 14 начальників громад. Промовляли в справі громадських буджетів і боротьби за українську школу посли Кузик і Целевич. В дискусії промовляли численні радні з ріжних сіл. Ухвалено довіря Укр. Парл. Репрезентації і Укр. Нац. Дем. Обєднанню, постановлено занятись акцією за рідньою школою і рішено невставляти до громадських буджетів видатків на чужі цілі, а лише на „Сільський Господар“, „Рідну Школу“ і „Просвіту“. Серед радних слідно велике зацікавлення справами громадських буджетів і рідньою школою. Підбадьорені успіхами тих громад, в яких посол Кузик вносив рекурси в справах буджетових, а то в Лучинцях, Бабухові, Підвиню, Мелиборах і т. д., постановили невставляти до буджетів в жадній громаді видатків на чужі цілі.

Буджети є правом громад.

УЗГЛЯДНЕННЯ РЕКУРСІВ В РОГАТИНСЬКОМУ ПОВІТІ. Повітовий виділ в Рогатині вставив до буджетів громад Лучинці і Бабухів видатки на ріжні польські цілі. Громади з цим не погодилися і від їх імени посол Кузик вніс проти небажаних для цих громад видатків рекурс до воєвідства в Станиславові. Воєвідство узгляднило ці рекурси і таким чином ті небажані видатки в буджеті в сумі по кількасот золотих для кожної громади будуть скреслені. Такі рекурси узглянено й ще для деяких громад.

Звідомлення посла Тершаківця.

КОМАРНЯНЩИНА. Заходом пов. орґанізації УНДО в Комарні відбулася дня 9. грудня ц. р. довірочна нарада делеґатів судового округа Комарно, в числі 131, на котрій пос. Гр. Тершаковець зложив посольський звіт з діяльности Українського Соймового Клюбу та представив тяжке політичне й господарське положення українського народу. Зібрані висказали повне довіря Українському Соймовому Клюбові та домагалися обєднаної праці всіх політичних партій, що стоять на національним ґрунті. Ухвалено також шкільні резолюції.

САМБІРЩИНА. В Луці відбулося 15. грудня ц. р. віче в Народньому Домі, на котрім посол Тершаковець представив тяжке положення народу та вказав на способи боротьби за свої права, та що тільки обєднаною працею можемо самі собі помогти. Віче ухвалило повне довіря для Українського Соймового Клюбу, а зосібна для пос. Тершаківця. Крім того ухвалено подібні резолюції як в Комарні.

——o——

Уважайте на чеки!

З нинішним числом „Свободи“ розсилаємо почтові чеки, якими просимо наших читачів надсилати передплату на 1930 рік і вирівнувати залеглости за рік минулий. Передплата остається незмінена: чвертьрічна 2 зл. 20 с., місячна 80 с. Нехай ніодин читач „Свободи“ не занедбає свого обовязку!

В обороні рідної землі.

В Сколім розпочалася судова розправа проти 16 селян і селянок із Синевідська Вижнього за бунт і образу проти влади, яких мали допуститися в днях 25. і 26. квітня минулого року. Тоді мало відбутися заорання 25 морґів громадського пасовиська, подарованих громадським комісарем для нової римо-католицької парохії в Синевідську Вижнім проти волі громадян українців, що творять 95 прц. місцевого населення. Томущо справа в адміністраційній дорозі не була ще полагоджена, селяни спротивились безправному відібранню своєї землі і зібрались громадно на пасовиську. Поліція старалася розігнати селян силою і перевела масові арешти. На місци явився староста зі Сколього і побачивши, що селяни стоять твердо в обороні своєї землі, казав відправити плуги, стягнув поліцію з пасовиська і заявив, що доки справа адміністраційною владою не полагоджена, пасовиська оратись не буде.

А тимчасом прокуратура окружного суду в Стрию оскаржила 16 селян за ріжні провини з карного закона. Обвинувачених боронив д-р Булик, адвокат зі Сколього. 12 із них признано винними і засуджено на 1 тиждень до 1 місяця арешту, але наслідком амнестії кару дарowано,

——o——

Дозвіл на коляду.

Повідомляємо українське громадянство, що всі три галицькі воєвідства дали „Рідній Школі“ дозвіл на збірку з нагоди „коляди“ в часі від 6-го до 12-го січня 1930 р. (Рескрипт львівського воєвідства з грудня 1929, Ч. Б. П. 113/Кв./29, станиславівського з 18. грудня 1929, Ч. Б. П. 3245/Ке, тернопільського з 14. грудня 1929, Ч. Б. П. 4366).

Повновласти для збірщиків, підписані Головною Управою, як цього вимагають воєвідські рескрипти, друкуються і в тих днях будуть вислані враз з усіми потрібними друками до Повітових Кружків, які працюють у місцях осідку староства.

Ті Кружки підготовлять тимчасом списки уповноважених, щоби відимування повновластей не затягалося в староствах.

Головна Управа „Рідної Школи“.

——o——

Що це туберкульоза (сухоти)?

Туберкульоза (сухоти) це одна з найбільше розповсюднених хоріб у нашому краю. На наших землях хорує біля чверть міліона людей на ту страшну хоробу, а біля 25.000 осіб вмирає річно на туберкульозу. На 100 хорих на туберкульозу 90 хорує на туберкульозу легенів. Туберкульоза легенів не повстає з перестуди а з зараження від сухітників. Причиною зараження є маленькі заразники (грибки), що находяться у великій скількости в плювині сухітників. Кожний сухітник викидає в часі кашлю в плювині міліони заразників. Плювина висихає на землі, долівці чи стіні, замінюється в порох, що за подувом повітря дістається до легенів чоловіка і заражує їх. Туберкулічні заразники находяться також в молоці коров, що хорують на туберкульозу.

Туберкульоза легенів є виліч има, о скільки в час хорий зачне лічитися. Щоби не заразитись туберкульозою, треба дбати за чисте повітря й сонце в кімнаті і тому треба часто вітрити кімнату і постіль. Кожний повинен спати в однім ліжку сам, мати для себе окрему посуду і ложку, перед їдою мити руки, полокати рот перед їдою і по їді, а вечером щіткою чистити зуби. Дітей не вільно цілувати в уста та не дозволяти їм брати в уста річей з долівки. Не вільно плювати на землю, ані на долівку, бо в плювині є часто заразники ріжних хоріб, а плювати можна тільки до сплювачки, наповненої карболевою водою. Лице, груди і плечі треба що день змивати водою і милом, літом часто купатися в ріці або ставі, біля зміняти бодай в неділю. Багато перебувати на свіжому воздусі і сонці. Підлогу треба замітати вогкою стиркою а ніколи на сухо, бо в порозі є заразники ріжних хоріб. Не уживати ані алькоголю ані тютюну, бо вони ушкоджують легені. Добре відживлятися.

Вписуйтеся в члени Українського Ґіґієнічного Товариства, що веде боротьбу з туберкульозою. Вписове 1 зол., річний даток 1 зол. Це товариство удержує туберкульозний диспансер у Львові при вул. Петра Скарги ч. 4, де хорі на ґрудну недугу можуть дістати лікарську пораду і як вести своє життя. Крім того видає популярні книжки і поучення, як боротися з туберкульозою. Кожний свідомий громадянин повинен ті книжки набути.

Часопис — це відхилене вікно, скрізь яке людина бачить світ.

По широкому світі.

В НІМЕЧЧИНІ відбувся 22. грудня плєбісцит в справі уневажнення міжнародньої умови щодо военного відшодування. Плєбісцит не випав так, як цього бажали німецькі націоналісти, бо на 42 міліони управнених до голосування голосували тільки 6 міліонів, а з того тільки 130.000 голосів було за уневажненням умови. Побідила політика німецького уряду.

АНҐЛЬО - РАДЯНСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ. Анґлія іменувала своїм послом у Радянському Союзі Есмонда Овія, котрий розпочав уже в Москві свою працю. Радянським представником в Льондоні став Сокольніков, якому приділено Боґомолєва, бувшого посла в Польщі.

ЗМОВУ НА ЖИТТЯ СТАЛІНА, більшовицького диктатора, викрито в Москві. До змови належали начальники сторожі, призначені до охорони Кремлю, де урядує Сталін. Провідники змови Державшев і Кроглов хотіли його вбити і диктатором проголосити одного з провідників правої опозиції. Обох арештовано і розстріляно.

КИТАЙСЬКО БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ спір за манджурську залізницю полагоджено мировою дорогою. Представники обох держав підписали в Хабаровську умову, яка привертає давний стан на цілій залізниці. Подрібно вирішить цю справу китайсько-большевицька конференція, що має відбутися в Москві.

БОЛЬШЕВИЦЬКО - ТУРЕЦЬКИЙ ДОГОВІР. Представники Радян. Союза і Туреччини підписали 17. грудня в Анґорі договір, яким запевнили собі взаїмну недоторканість на випадок війни.

В ЮГОСЛАВІЇ нема спокою, бо хорвати ніяк не хотять погодитися зі сербською владою. В Загребі викрито терористичний заговір, що при помочи пекольних машин мав виконати замахи на ненависну владу.

В ІНДІЯХ підложили бомбу під потяг, що віз англійського віцекороля. Вибух знищив тільки реставраційний вагон, а віцекороль вийшов з житям.

НОВИНКИ.

— **Передпотопний звір.** В селі Старуні пов. Богородчани викопали в глибині 12 метрів передпотопного носорожця. Цей звір лежав у землі кількадесять тисяч літ і зберігся зі шкірою та мясом, бо нафтовий ґрунт не допустив до гниття і розпаду. Перевезуть його до академії наук в Кракові, де його випхають і виставлять до прилюдних оглядин. В 1907 р. найшли в Старуні мамута і часть носорожця, які находяться тепер в музею Дідушицьких у Львові.

— **Пятьсот самоходів затонуло.** Підчас недавної бурі на Північнім і Балтийськім морю затонув корабель, що перевозив до Польщі 500 самоходів Форда. Катастрофа сталася в дорозі з Копенгаґи до Данціґа. Цілий транспорт був заасекурований.

— **Убийство в лісі.** На поліцію в Городку Ягайл. зголосилася Пелягія Конопка, родом з Липівця, пов. Любачів, і зізнала, що у вересни 1927 р. Андрій Омелян і Теодор Омелян, родом із Мшани, пов. Львів, убили в лісі коло Рясни Руської якогось чоловіка і повісили його на дереві. Убитому зрабували 3 тисячі зол., 50 долярів і годинник. Все те вона бачила, укрита за ҁорчами. Слідство викрило, що Пелягія Конопка брала також участь в убийстві і дістала із зрабованої добичі 15 долярів і 10 зол. Тому її арештовано. Дальше викрито, що убитим був якийсь чоловік спід Дубна на Волині, де він продав свій ґрунт і хотів купити ґрунт коло Рясни Руської за посередництвом Омеляна. Обох Омелянів, що перенеслися на Волинь, також арештовано, хоч вони випираються всякої вини.

— **Родинна незгода.** В селі Городищу пов. Самбір вибух у літі ц. р., в ночи у господаря Онуфра Городиського вогонь. Коли його син вибіг, щоби вигнати худобу, побачив, що двом коням вирізав хтось язики. Підозріння впало на Йосифа Городиського, братанича Онуфра, що не жив з ним у згоді. Його відшукали в полі й арештували, бо найшли на нім сліди крови. Минулого тижня він відповідав перед судом присяжних у Самборі за підпал і ушкодження чужої власности, Дістав 6 літ тяжкої вязниці.

— **Присуд смерти в Чорткові.** Трибунал присяжних суддів у Чорткові засудив 14. грудня на кару смерти Федька Мандзюка з Бедриковець (пов. Заліщики) за те, що вбив свою жінку Маланку, з котрою не жив у згоді. Причиною була рідна сестра, якої чоловік є в Америці, а Мандзюк удержував з нею любовні зносини. Після сварки з жінкою Мандзюк удушив її й вкинув у ріку.

— **Крадуть.** В Станиславові арештовано Ст. Пашека, урядника повітової щадниці, за спроневірення 3,000 зл. — З ґаражу при вул. Янівській у Львові украв хтось авто вартости 1,800 долярів.

— **Маєток у нозі.** В однім віденськім шпитали умер жид Ноах Ґольдберґ, що приїхав недавно з Америки. Він мав одну штучну ногу і ходив на кулях. Коли лікарі заглянули до тої штучної ноги, найшли в ній 88 тисяч долярів. Цей маєток передано польському конзулеви, щоби вишукав спадмоємців у Польщі, звідки Ґольдберґ був родом.

— **Бандитизм.** У Львові судили ватагу „Чорний опир“, що минулого літа нападала і грабила людий під Львовом за стрийською рогачкою. Гершт цеї ватаги, Морончик дістав 5 літ і Дяків 3 роки вязниці. Судять ще другу шайку, зложену парубків із Давидова, що грабила в околицях Львова. В Москалівці пов. Аоломия невислідженi бандити вбили Осипа Кабина і зрабували невелику суму гроший. На дорозі до Живачова пов. Городенка невідомі опришки ограбили й побили Ізака Цвирна, купця з Обертина. — В лісі коло Вільки Соколівської пов. Кольбушова якийсь опришок зранив вистрілом з револьвера купця Н. Ватраса і зрабував йому готівку 1.100 зл. — Силач із Чистилова, Дмитро Давиденко пописувався своєю силою в Тернополі і вертав нічю до дому. По дорозі напали на нього бандити, побили до безтями і зрабували 32 дол. та 125 зл.

— **Смерть в домовині.** На цвинтари в Катовицах переносили домовину одного капітана з давного гробу до нового гробівця. Коли заглянули до домовини, показалось, що вмерлець лежав лицем до дна з витягненими руками. Доказ, що похований ожив був у гробі і перевернувшись, згинув.

— **Далекі лети.** Два французи, Шаль і Борґас перелетіли аеропляном з Европи до полудневої Америки. Осіли недалеко Ріо де Жанейро в Бразилії, причім один з них потовкся. — Гірше вийшли два анґлійці, Віллємс і Дженкінс, що хотіли перелетіти з Льондону до Капштату в полудневій Африці (10 тисяч клм.) Однак перелетіли лише до Тунісу, де упали на землю і повбивалися.

— **Богацтво нашої землі.** Наукові досліди околиць над Черемошом викрили нове земне богацтво. Відкрито богаті поклади ґрафіту (з якого роблять олівці), піриту і залізної руди, що має в собі коло 50 прц заліза. Має повстати спілка, що буде добувати це богацтво, на жаль — чужинецька.

— **Каси в роботі.** В Бориславі ограбили злодії фірму Корн і забравши з розбитої каси 1000 долярів і 10.000 зол. В касі хорих у Варшаві викрито крадіж на 200 тисяч зл.

— **Шестикратний вбийник.** На подвірю вязниці в Ґрудзьондзу повісили Ф. Лєвандовського, засудженого на смерть за те, що вбив шестеро осіб, а саме: батька, маму, бабуню, двох братів і сестру.

— **Невдалий замах.** В будинку електричного товариства в Берліні якийсь замаскований чоловік кинув три бомби, в котрих одна вибухла. Серед загального переполоху він хотів ограбити касу, але це йому не вдалося і він утік. Був це один з видалених урядників.

— **Незнане озеро.** Стільки на землі людей, так всюди вони нишпорять, а все ще не знають усіх закутин землі. Не говоримо вже про великі незамешкані простори в Африці чи Південній Америці. Але навіть у замешканих країнах час від часу находять люде те, про що досі не знали. Ось недавно в Уральських горах найдено досі невідоме а дуже цікаве озеро. Воно є глибше, як широке й довге. Це озеро широке 122 і довге 215 метрів, а глибоке від 150 до 236 метрів. Вода в озері є на 17 степенів тепліща, як повітря над ним.

Кожний читач часопису має до нього багато вимог, але багато читачів не сповняє свого першого обовязку для часопису, не надсилаючи правильно передплати.

XXXIII U 654/29 Postanowienie. Zarządzenie co do konfiskaty. Sąd grodzki miejski Oddzał XXXIII karny we Lwowie wobec prawomocności tut. nakazu karnego z dnia 23. października 1929. XXXIII 6 4/29 którym odpowiedzialnego redaktora czasopisma „Swoboda“ Aleksandra Kuźmę uznano winnym wyst. z art. 54 rozp. z 10/5. 1927. Nr 45 poz. 398 Dz. U. R. P. popełnionego przez to, że jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Swoboda“ w N-rze 34 tego czasopisma z 8/8. 1929 dopuścił przez nieoględność do ogłoszenia w tym czasopismie art. p. t. „Zrujnowania cerkwy w Pawłowiczach, hrubesziwśkoho powitu na Chołmszczyni“ zawierającego namiona występku § 300 uk. i z art. I. rozp. z 10/5 1927 Nr. 45 poz. 399 Dz.U.R.P. postanowił dnia 29. listopada 1929. zarządzić po myśli art. 41. rozp. z 10/5. 1927. Nr. 45. poz. 398 Dz. U. R. P. ogłoszenia orzeczenia o konfiskacie w tym nakazie karnym zawartego jak następuje: Na wstępie wymienionym nakazem karnym orzeczono po myśli art. 38 i 81 rozp. z 10/5 1927. Nr. 45. poz. 398 Dz. U. R. P. konfiskatę Nr. 34 czasopisma „Swoboda“ z daty Lwów 18. 8. 1929 r. z powodu umieszczenia w nim wyżej wspomianego artykułu. obecnie po myśli rozp. z 10/5. 1927. Nr. 45. poz. 398 Dz U. R P. orzeka się zniszczenie tego druku. Ogłoszenie powyższego ogłoszenia o konfiskacie z zachowaniem warunków art. 30 i 33 rozporządzenia z 10/5. 1927 poz. 398. Dz. U. R. P. także w czasopismie „Swoboda“ nakazuje się niniejszem odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma

Młynarski w. r. Za zgodność: підпис нечиткий

—o—

ВІДДІЛ ПРАВНОЇ ПОРАДИ.

Про чинитьби в натурі.

Громадська рада має право накладати на своїх мешканців крім громадських податків і оплат чинитьби в натурі. Чинитьби в натурі називає називає нарід вартою, шарварком, роботизною пішою і тяглою. Ще за Австрії були чинитьби в натурі правдивою карою Божою для населення в громаді. Накладано їх в цей спосіб, що всі мешканці громади мали рівні чинитьби, себто однакову скількість робочих днів. Очевидно такий розклад чинитьб дошкулював в першу чергу малоземельному селянству. Цей спосіб розкладу чинитьб задержався по нинішний день. З цим повинні українські громадські ради вести рішучу боротьбу і постаратися про справедливий розділ чинитьб в натурі між мешканців громади.

В справі чинитьб в натурі обовязує обіжник ч. 70 міністерства внутрішних справ з дня 21. липня 1926 р. Найважніші постанови цього обіжника є слідуючі:

Чинитьби в натурі має право ухвалювати лише громадська рада. З чого слідує, що ані війт, ані його заступник не мають права накладати на громаду якихнебудь чинитьб.

Рівночасно з ухваленням громадського буджету має ухвалити громадська рада висоту чинитьб в натурі на цілий рік і предложити цю ухвалу як залучник до буджету до затвердження надзірній владі.

Чинитьби в натурі мають бути накладані в цей спосіб: 1) щоби розклад чинитьб на населення був слушний і справедливий, 2) щоби розклад чинитьб виложено до прилюдного перегляду і не вимагано від населення чинитьб в невідповідному часі, прим. в часі пильних робіт в полі, 3) щоби чинитьби накладано відповідно до висоти безпосередних податків.

Колиби українські громади перестерігали засади того обіжника, то не булоби несправедливого розділу громадських чинитьб і населення наперед зналоби, які чинитьби воно має робити в часі одного року.

Двірські обшари є сполучені з громадами і тому мають також обовязок виконувати чинитьби відповідно до висоти оплачуваних безпосередних податків, або зложити в грошах відповідну оплату, за яку громада могла би наймити робітників до виконання чинитьби.

Ні старости ні повітові виділи не мають права накладати чинитьб в натурі в хосен повітових чи воєвідських доріг. Дороговий закон з дня 10. грудня 1920 р. в арт. 28 дає право старості у випадку елементарних нещасть, як повінь, сніжні засипи, покликувати населення громад до виконання чинитьб в натурі. За такі роботи має заплатити особам виконуючим чинитьби винагороду повітовий дороговий фонд.

—o—

ДОПИСИ.

СТРУСІВ ПОВ. ТЕРНОПІЛЬ. **Свято „Просвіти“.** Дня 15. грудня ц. р. відбулося в Струсові районове свято „Просвіти“. По відспіванню в церкві молебня і панахиди за померших членів „Просвіти“ удалися зібрані до читальні. Тут відбувся концерт з хоровими продукціями під управою п. Ом. Барановського з Дарахова. Вступне слово виголосив місцевий парох о. Т. Цегельський. Відтак слідував реферат д-ра Заплітного з Теребовлі, що зясував значіння „Просвіти“ для нашого народнього життя. Продукції мішаних хорів з Дарахова і Струсова захоплювали слухачів і випали над сподівано добре. Знаменито вишколений хор з Дарахова викликав бурю оплесків своїм співом. Приготований в короткому часі хор струсівський вивязався також добре зі своєї задачі, а всі панночки пишались у вишивках, живописних стяжках і діядемах. Співи були переплітані вдатними інтерпеляціями. Наприкінці о. Цегельський дякував всім зібраним, діріґентови, хорам, дооколичним священикам, що приїхали в таку негоду і всім тим, що заслужилися у торжестві. Грімке „Ще не вмерла“, що залунало із соток грудей, засвідчило про невмирущу силу нашої народної ідеї. — **О. Б.**

ЖУРАВНО ПОВ. ЖИДАЧІВ, **Кацапське хрунівство.** Місточко Журавно було перед війною кацапським, по війні нарід освідомився і взяв у ньому верх український національний дух. Але лишилось ще кілька старих москвофілів, що киринять де тільки можуть. До громадської ради вибрано 17 жидів, 15 поляків, 10 українців і 6 кацапів з д-ром Лакустою на чолі. На однім засіданню зажадали українці, щоб урядовано також в українській мові, і хотяй така ухвала перейшла, кацапи, щоби приподобатись полякам, калічать по польськи. Коли до громадського буджету українці вставили 300 зл. на „Просвіту“, то кацапи кричали, щоби скреслити, бо вони через „Просвіту“ потратили маєток. А коли радний, що є головою кружка „Сільського Господаря“, домагався, щоби дати для кружка 500 зл. на досвідне поле або закупити якусь рільничу машину, д-р Лакуста втік за двері, а його однодумці кричали, щоб не давати на ніякі українські цілі. Але коли голосовано за виставою в Познані, за датком на військові літаки або військове „пшиспособєнє“, то всі підносили руки. Перед війною була у нас гр. кат. катехитура, а по війні, коли є тільки 115 польських дітей, вони мають свою катехитуру, а українських 220 дітий не має. Українці домагаються, щоби відновити свою катехитуру, але кацапи є проти неї і роблять всякі перешкоди в українських заходах. Д-р Лакуста, голова комісії, яку громадська рада вибрала, щоби внесли меморіял в цій справі, вже цілий рік зволікає і нічого не робить. За квіти на пасовисько він хоче по 35 зл. наложити, хоч сам комісар продав за 25 зл., а за громадські дороги і кирниці голосу ніколи не забирає. Коли хотіли усунути міського лікаря д-ра Ґілецького, одинокого українця в маґістраті, той сам радний не заняв відповідного становища, не хотячи наразитись жидови д-рови Ашкеназе. В подібний спосіб продають інші радні кацапи інтереси своїх громадян: за громадські посади (контрольорів громадського ліса, пасовиська, поліціянтів), за пором, що возить на Дністрі і т. п. Пора схаменутись, мати розум і народню честь, бо лихо вам буде! — Свідомий.

—o—

Ціни у Львові.

РИБИ. Львівський маґістрат рішив, що в передсвяточному часі ціна за 1 кґ. живого коропа не може перевисшати 5 зл.. щупака 6·50, лина 5, карася 4 зл.. дрібних риб 3 зл.

Збіже. Пшениця двірська 39, селянська 36, жито 24 ячмінь 21·50, кукурудза 26, овес 21·50, гречка 26, просо 28, сочевиця 70, фасоля 80. сіно 9—12, околоти 10 - 12.

Набіл. Маслосоюз продає: Масло десерове 6·80, 6·00 кухонне 5·00, сир звичайний 1·60, бриндзя 6·00, сметана 2·40, молоко 0·50, яйце 0·25, мід 3·40.

ОГОЛОШЕННЯ.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.